

Energistyrelsen

Afrapportering over udviklingen i de kommunale affaldsgebyrer

2019-2021

Indhold

1. Indledning og sammenfatning	3
2. Regulering af de kommunale affaldsgebyrer	5
2.1 Opgørelse af affaldsgebyrerne	5
2.2 Forhold, der påvirker affaldsgebyrerne	7
3. Metodiske valg	8
3.1 Haveboliger (dagrenovation)	8
3.2 Etageboliger (dagrenovation)	9
3.3 Yderligere metodiske valg	9
4. Udvikling i de kommunale affaldsgebyrer	10
4.1 Kommunale affaldsgebyrer og antal henteordninger 2021	10
4.2 Udviklingen i affaldsgebyrerne 2019-2021	14
4.3 Udviklingen i antal henteordninger 2019-2021	16

1. Indledning og sammenfatning

Med *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* (herefter: klimaplan) af 16. juni 2020 blev det politisk aftalt, at indsamlingen af danskernes affald strømlines og øges ved at indføre krav til kommunerne om ens indsamling af 10 forskellige slags affaldsfraktioner husstandsnaert. Dette omfatter fraktionerne mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast-, tekstilaffald samt drikke- og fødevarekartonner, restaffald og farligt affald.

Det fremgår af klimaplanen, at øget sortering i sig selv vil medføre en mindre stigning i affaldsgebyret frem mod 2030, og at aftalepartierne er enige om, at der parallelt med strømningen skal ske omkostningsreduktioner, der som minimum udligner den samlede stigning i affaldsgebyret, således at borgerne generelt ikke vil opleve stigninger i gebyret på baggrund af strømningen af affaldssorteringen. I forlængelse heraf blev det aftalt, at udviklingen i affaldsgebyrerne skal monitoreres og afrapporteres til aftalekredsen.

Med udgangspunkt i data på de kommunale affaldsgebyrer for perioden 2019-2021 forestår Energistyrelsen denne første afrapportering. Afrapporteringen fokuserer på udviklingen i affaldsgebyrerne og viser desuden antallet af kommunale henteordninger. Fremadrettet vil Forsyningstilsynet udarbejde og offentliggøre afrapporteringen vedrørende affaldsgebyrer.

Energistyrelsen indsamler ikke selv data over kommunernes affaldsgebyrer og henteordninger, og der findes ikke et offentligt tilgængeligt register med statistik over de kommunale affaldsgebyrer. Der er derfor anvendt data fra analysevirksomheden JHN Processor. Det anbefales, at datakvaliteten styrkes forud for kommende afrapporteringer med henblik på at sikre øget transparens, validitet og sammenlignelighed af affaldsgebyrerne mv. på tværs af kommunerne.

Afrapporteringen er opdelt i følgende fire kapitler: 1) Indledning og sammenfatning 2) Regulering af de kommunale affaldsgebyrer 3) Metodiske valg og 4) Udvikling i de kommunale affaldsgebyrer.

Tabel 1.1

Hovedkonklusioner

- Ca. en tredjedel af landets kommuner udrullede nye henteordninger i perioden 2019-2021.
- Der blev udrullet nye henteordninger for haveboliger i 32 kommuner og for etageboliger i 37 kommuner.
- Antallet af nye udrullede henteordninger blandt disse kommuner varierer mellem 1 og 7.
- I 2021 var de gennemsnitlige affaldsgebyrer hhv. 3.121 kr. for haveboliger og 2.247 kr. for etageboliger.
- De kommunale affaldsgebyrer steg i perioden i gennemsnit med 370 kr. for haveboliger og 300 kr. for etageboliger svarende til hhv. 13 og 15 procent for de to boligtyper.
- I perioden steg affaldsgebyrerne for haveboliger i gennemsnit mest i Region Hovedstaden, og mindst i Region Syddanmark. For etageboliger steg affaldsgebyrerne i gennemsnit mest i Regions Sjælland, og mindst i Region Nordjylland.
- De 10 største affaldsgebyrstigninger for haveboliger var mellem 804 kr. og 1.555 kr., mens det for etageboliger var mellem 702 kr. og 1.164 kr.
- 65 kommuner udrullede ikke nye henteordninger for haveboliger, imens 60 kommuner ikke udrullede nye henteordninger for etageboliger. I disse kommuner steg affaldsgebyrerne i gennemsnit med 308 kr. for haveboliger og 278 kr. for etageboliger.
- I de 32 kommuner, som udrullede nye henteordninger for haveboligerne, steg affaldsgebyrerne i gennemsnit med 370 kr. (1 ny henteordning), 269 kr. (2 nye henteordninger), 582 kr. (3 nye henteordninger), 489 kr. (4 nye henteordninger), 1.555 kr. (5 nye henteordninger – omfatter kun en enkelt kommune), 1.120 kr. (6 nye henteordninger – omfatter kun en enkelt kommune) og 841 kr. (7 nye henteordninger).
- I de 37 kommuner, som udrullede nye henteordninger for etageboligerne, steg affaldsgebyrerne i gennemsnit med 276 kr. (1 ny henteordning), 416 kr. (2 nye henteordninger), 269 kr. (3 nye henteordninger), 804 kr. (4 nye henteordninger), 263 kr. (6 nye henteordninger) og 386 kr. (7 nye henteordninger – omfatter kun en enkelt kommune).

Anm: Udviklingen i affaldsgebyrerne og udrulningen af nye henteordninger er opgjort for perioden 2019-2021, mens priser er opgjort i 2021-prisniveau.

2. Regulering af de kommunale affaldsgebyrer

Kommunerne har ansvaret for affaldshåndteringen for husholdninger, som tilbydes igennem affaldsordninger i overensstemmelse med affaldsbekendtgørelsen. Husholdningerne har benyttelsespligt til de kommunale ordninger. Finansieringen af den kommunale affaldshåndtering for husholdninger sker gennem opkrævning af affaldsgebyrer hos den enkelte husholdning/ejendom for de forskellige affaldsordninger. Omkostningerne til kommunernes affaldshåndtering og de dertilhørende gebyrindtægter er underlagt princippet om at skulle hvile i sig selv, hvilket vil sige, at de økonomiske midler, som kommer ind ved borgernes betaling for bortskaffelsen af affald, ikke må være hverken større eller mindre end kommunens omkostninger ved at gennemføre håndteringen. Dette sikrer kommunerne fuld dækning af deres omkostninger og forhindrer samtidig, at der opbygges en egenkapital over tid.

Princippet om, at affaldshåndteringen økonomisk skal hvile i sig selv, betyder ikke, at der i hvert afsluttet regnskabsår skal kunne fremvises en nøjagtig overensstemmelse mellem indtægter og udgifter. Det er tilstrækkeligt, at der er balance over en fireårig periode med udgangspunkt i det senest afsluttede regnskabsår, så der fx også er mulighed for at sikre en jævn udvikling i gebyrerne. Kommunerne kan dermed have forskellige grader af under- eller overdækning, hvormed der ikke nødvendigvis er en fuldstændig balance mellem udgifter og indtægter i et givent år. Et eventuelt optjent overskud vil over årene skulle komme borgerne til gode i form af en gebyrnedsettelse.

2.1 Opgørelse af affaldsgebyrerne

Affaldsgebyrerne dækker kommunernes omkostninger til de enkelte affaldsordninger, herunder omkostninger til den kommunale planlægning, etablering, drift og administration af ordningen, der er fastsat i affaldsaktørbekendtgørelsens § 17. Det er den enkelte kommune, der fastsætter affaldsgebyrerne til dækning af omkostningerne i de enkelte affaldsordninger. Hermed har den enkelte kommune mulighed for at tilrettelægge affaldsordningerne i overensstemmelse med prioriteringer og forhold i den pågældende kommune.

Kommunernes opkrævning af affaldsgebyrer skal følge opdelingen i det kommunale budget- og regnskabssystem samt reglerne i affaldsaktørbekendtgørelsens kapitel 5: Principper for kommunalbestyrelsens fastsættelse og opkrævning af gebyrer. Opdelingen i det kommunale budget- og regnskabssystem¹ fremgår af tabel 2.1. Kommunerne skal kontere omkostningerne på hovedfunktion 1.38 og opgøre omkostningerne på de enkelte affaldsordninger på særskilte funktioner (konto 1.38.60-1.38.66). Gebyrerne fastsættes således, at de dækker omkostninger på de enkelte ordninger og offentliggøres i et gebyrblad, der skal godkendes af kommunalbestyrelsen og offentliggøres på kommunens hjemmeside. Ifølge oplysninger fra JHN Processor samler de fleste kommuner omkostningerne på konto 1.38.61 i et såkaldt *dagrenovationsgebyr*, mens omkostninger på konto 1.38.60, 1.38.62, 1.38.63, 1.38.64 og 1.38.65 samles i et *grundgebyr*.

¹ Indenrigs- og Boligministeriet: Budget- og regnskabssystem for kommuner, [link](#).

Tabel 2.1
Kontoplan for affaldsgebyrer

Kontoplan	Beskrivelse
Konto 1.38.60: Generel administration vedr. kun husholdninger (<i>indgår i grundgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter vedrørende kommunens generelle administration af husholdningsaffaldsområdet, herunder udgifter forbundet med administration af anvisningsordninger, regulativfastsættelse, affaldsdata- og regulativsystem, information, konkrete anvisninger om håndtering af affald samt planlægning og administration, som ikke kan henføres til de enkelte affaldsordninger, jf. funktionerne 1.38.61-1.38.66.
Konto 1.38.61: Ordninger for dagrenovation og dagrenovationslignende affald (<i>indgår i dagrenovationsgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter i forbindelse med planlægning, administration, etablering og drift af ordninger for dagrenovation og dagrenovationslignende affald (organisk affald fra husholdninger og restaffald). Her vil typisk være tale om indsamlingsordninger.
Konto 1.38.62: Ordninger for storskrald og haveaffald (<i>indgår i grundgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter i forbindelse med planlægning, administration og etablering og drift af ordninger for storskrald og haveaffald. Alle udgifter og indtægter i forbindelse med disse ordninger registreres her, også selvom fx indsamling af papir, pap og glas er en del af ordningen. Disse omkostninger skal altså ikke registreres på funktion 1.38.63, medmindre udgifter og indtægter hertil kan opgøres pålideligt.
Konto 1.38.63: Ordninger for glasemballage-, papir-, pap-, metalemballage og plastemballageaffald (<i>indgår i grundgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter i forbindelse med planlægning, administration, etablering og drift af ordninger for glasemballage-, papir-, pap-, metalemballage og plastemballageaffald. Hvis kommunen alene indsamler fraktionerne i forbindelse med storskraldsordninger og genbrugspladser, skal udgifterne hertil registreres på funktion 1.38.62 eller 1.38.65.
Konto 1.38.64: Ordninger for farligt affald (<i>indgår i grundgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter i forbindelse med planlægning, administration, etablering og drift af ordninger for farligt affald. Det bemærkes, at kommuner som alene indsamler farligt affald via genbrugspladsordning, skal registrere udgifterne hertil på funktion 1.38.65.
Konto 1.38.65: Genbrugsstationer (<i>indgår i grundgebyret</i>)	Her registreres udgifter og indtægter vedrørende planlægning, administration, etablering og drift af genbrugsstationer. Udgifter og indtægter vedrørende indsamling af pap, papir, glas, haveaffald og farligt affald, der afleveres på genbrugspladser, registreres også på denne funktion.
Konto 1.38.66: Øvrige ordninger og anlæg	Her registreres udgifter og indtægter vedrørende planlægning, administration, etablering og drift af eventuelle andre ordninger, som ikke er nævnt specifikt under andre funktioner på denne hovedfunktion, herunder udgifter og indtægter vedrørende konkrete anvisninger af erhvervsaffald og for anmeldelse og dokumentation af jordflytninger. Endvidere registreres udgifter og indtægter vedrørende rent kommunale behandlingsanlæg, fx deponeringsanlæg, forbrændingsanlæg og sorteringsanlæg.

Anm: Der er valgt udgaven af kontoplanen, der hedder Regnskab 2021 rettet den 21. december 2021.
Kilde: Indenrigs- og Boligministeriets budget- og regnskabssystem for kommuner, [link](#).

Kommunerne kan tilbyde en kombination af obligatoriske ordninger og frivillige tilkøb, der varierer fra kommune til kommune. Typisk omfatter de obligatoriske ordninger et administrationsgebyr, afhentning af dagrenovation, tømning af genanvendelige fraktioner og genbrugsstationsgebyr, mens frivillige tilvalgsordninger kan være hyppigere tømning, valg af større beholdere og evt. afhentning af fx storskrald eller haveaffald. Hver kommune har altså mulighed for at tilbyde forskellige ordninger og grader af services til sine borgere.

Selvom kommunerne skal følge det kommunale budget- og regnskabssystem viste *Analyse af kommunal affaldshåndtering*² udarbejdet af Deloitte for Energistyrelsen i 2021, at der blandt kommunerne i 2019 anvendtes forskellig konteringspraksis som følge af forskellige omkostningsregistreringer, forskellige aftaler med leverandører og forskellige økonomisystemer. Det betyder, at der kan være forskellig grader af gennemsigthed i kommunernes omkostninger, herunder hvordan omkostninger konteres på de enkelte ordninger. Sidstnævnte har været et fokuspunkt i Klimaplanens afsnit IV om en stærk genanvendelsessektor fra 2020. Med lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet (L 898), der trådte i kraft 1. juli 2022, har Forsyningstilsynet fået de første hjemler til at påbegynde arbejdet med at sikre øget transparens og ensartethed i de kommunale affaldsgebyrer. Med den politiske aftale om opfølgning på Klimaplanen indgået i august 2022 sættes yderligere fokus på transparens i de kommunale affaldsgebyrer.

2.2 Forhold, der påvirker affaldsgebyrerne

I førnævnte *Analyse af kommunal affaldshåndtering* udarbejdet af Deloitte for Energistyrelsen blev det bl.a. fundet, at der er en række forhold, der driver omkostningerne inden for fire temaer. Disse temaer kan opdeles i 1) strukturelle forhold (fx geografiske forhold i kommunen), 2) tilrettelæggelse og serviceniveau (fx antal henteordninger, tømningssfrekvens eller omfang af kombineret indsamling), 3) organisering og udbudspraksis (fx kommunal organiseret indsamling kontra udbud) samt 4) drift af genbrugsstationer (fx antal genbrugsstationer i forhold til indbyggertal).

En del af disse forhold er eksogene forhold som kommunerne har meget lille eller slet ingen indflydelse på, fx strukturelle forhold, herunder befolkningstæthed og antallet af forskellige boligtyper i den enkelte kommune, internationale afsætningspriser og efterlevelse af statslige krav, som fx krav om øget og strømlinet sortering i 10 fraktioner. Derimod er endogene forhold de forhold, som kommunerne selv har en vis indflydelse på, fx valg af serviceniveau, den nærmere tilrettelæggelse af indsamlingen og affaldshåndteringen (fx udbud/ikke udbud), konkrete investeringer, herunder afskrivningsperiode og henlæggelser.

² Deloitte, 2021: *Analyse af kommunal affaldshåndtering*, [link](#).

3. Metodiske valg

JHN processor har for Energistyrelsen udarbejdet en gebyrsammenstilling for landets 98 kommuner. Data er hentet fra kommunernes gebyrblade, som er offentliggjort på kommunernes hjemmesider og tager udgangspunkt i gebyrerne ved starten af hvert år. Efter ønske fra en række kommuner er gebyrsammenstillingen leveret i anonymiseret form og erstattet med kommunenumre.

For at kunne sammenstille de kommunale affaldsgebyrer på en retvisende måde har det været nødvendigt at tage højde for forskellige grader af serviceniveau, da kommunerne har mulighed for at tilrettelægge deres affaldsordninger efter egne prioriteringer. Det betyder, at kommunerne selv kan tilrettelægge fx tømningens frekvens og beholderstørrelse for deres ordninger. Derfor har JHN Processor foretaget en række metodiske valg med henblik på at standardisere det såkaldte dagrenovationsgebyr, som omfatter ordningen for rest- og madaffald (konto 1.38.61). Her er der anvendt en standardiseret tømningens frekvens og beholderstørrelse for hhv. haveboliger og etageboliger. Der er ikke foretaget en standardisering af kommunernes såkaldte grundgebyr, der omfatter de resterende ordninger (konto 1.38.60 og 1.38.62-1.38.65). Dette skyldes, at grundgebyret omfatter flere ordninger fx genbrugsstationer og derfor ikke kan opgøres som et standardiseret gebyr på baggrund af tømningens frekvenser og beholderstørrelser. Selvom JHN Processor skelner mellem et dagrenovationsgebyr og et grundgebyr er selve fremvisningen af kommunernes affaldsgebyrer i næste kapitel vist som et samlet affaldsgebyr, der indeholder alle omkostningerne på konto 1.38.60-1.38.65.

Det er dog vigtigt at understrege, at gebyrsammenstillingen også vil kunne opgøres på andre måder end den, der er valgt i denne afrapportering, hvis valg af de standardiserede kriterier ændres.

3.1 Haveboliger (dagrenovation)

Sammenstillingen af dagrenovationsgebyrerne tager udgangspunkt i nogle fastsatte standarder for tømningens frekvens og beholderstørrelse. Disse er valgt på baggrund af, hvad der er den typiske løsning i de fleste kommuner ifølge JHN Processor. Her er valgt gebyret for en 14-dages tømning af en todelt 240 liters beholder til mad- og restaffald. For de kommuner, som ikke tilbyder netop denne type løsning, er der i stedet valgt gebyret for den løsning, hvor beholdervolumen og tømningens frekvens er tæt på en 240 liters beholder med 14-dages tømning for dermed at gøre sammenstillingen så ensartet som muligt. Hvis en kommune ikke har en henteordning for madaffald, tages der udgangspunkt i prisen for en 240 liters beholder til restaffald med 14-dages tømning. Er der ugetømning i en kommune, er der valgt en mindre beholder, således at den tømte volumen samlet set sammenstilles med de kommuner, som benytter en 240 liters beholder med 14-dages tømning.

Ud over beholderstørrelse og tømningens frekvens kan kommunerne også have forskellige grader af serviceniveau i forhold til afhentningssted, hvor nogle kommuner tilbyder afhentning ved skel, mens andre henter ved standplads. I gebyrsammenstillingen tages der højde ikke for denne difference i kommunernes serviceniveau, da det ikke ville være muligt at foretage en standardisering af dette forhold. For nogle kommuner indeholder affaldsgebyrerne derfor

omkostninger forbundet med afhentning ved skel, mens det for andre er afhentning ved standplads.

3.2 Etageboliger (dagrenovation)

Det typiske affaldsgebyr for en etagebolig er sværere at fastsætte end gebyret for en havebolig. Dette skyldes, at der er relativt store forskelle på valg af beholder og tømningfrekvens både kommunerne imellem, men også internt i en kommune. Nogle kommuner og etageejendomme bruger store beholdere på fx 660 liter, hvorimod andre anvender nedgravede løsninger, mens andre igen har de samme beholdere, som står ved haveboliger eller en kombination heraf, hvilket bl.a. afhænger af antallet af beboere i de enkelte ejendomme.

For alligevel at forsøge at sammenstille gebyrerne har JHN Processor taget udgangspunkt i nogle fastsatte kriterier. Der tages udgangspunkt i store beholdere på hjul med en tømningsevnen på 78 liter restaffald og 13 liter madaffald pr. uge for en etagebolig. Det er i alt 91 liter pr. uge. Dette tal er ifølge JHN Processor baseret på erfaringstal fra kommuner og JHN Processors affaldsfaglige vurdering. Hvis der kun indsamles restaffald (og ikke madaffald) tages der udgangspunkt i tømningen af 91 liter pr. uge for en etagebolig. I otte kommuner er det hyppigste gebyr oplyst for en etagebolig, og her er disse gebyrer anvendt.

3.3 Yderligere metodiske valg

Med kortlægningen er der i samarbejde med JHN Processor truffet yderligere følgende valg:

- Plast tælles med som en fraktion, hvis kommunen enten har en henteordning for fraktionen hård plast, blød plast eller en kombination.
- Farligt affald tælles kun med som fraktion, hvis farligt affald indsamles. Indsamles der eksempelvis kun batterier og elektronik tælles det ikke med som en separat henteordning.
- Fraktioner der udelukkende indsamles i en storskraldsordning tælles ikke med.
- Glas der indsamles i kuber kan betragtes som en husstandsnær indsamlingsordning. Ifølge JHN Processor skal nogle kommuner dog øge antallet af indsamlingssteder for, at det bliver tilstrækkeligt husstandsnært.

Enkelte kommuner har fortovsindsamling af tørre genanvendelige affaldsfraktioner med en forholdsvis hyppig tømningfrekvens. Disse er inkluderet under de 10 husstandsnære henteordninger.

4. Udvikling i de kommunale affaldsgebyrer

Der er indhentet data for affaldsgebyrerne for landets 98 kommuner for årene 2019, 2020 og 2021. Data over de kommunale affaldsgebyrer og antal henteordninger, der er anvendt i af-rapporteringen, er hentet hos analysevirksomheden JHN Processor og tager udgangspunkt i kommunernes offentliggjorte gebyrblade fra starten af hvert år³. Gebyrsammenstillingen er opgjort som et samlet affaldsgebyr på baggrund af et dagsrenovationsgebyr og et grundgebyr fordelt på haveboliger og etageboliger (se tabel 2.1 og kapitel 3 for nærmere uddybning af de metodiske valg).

I det følgende kapitel præsenteres udviklingen i kommunernes affaldsgebyrer for årene 2019-2021 deskriptivt og i anonymiseret form. Det er ikke muligt på baggrund af det indhente datagrundlag at afdække, hvordan forskellige forhold har påvirket udviklingen i de kommunale affaldsgebyrer i perioden 2019-2021 samt i hvilken grad. Det betyder, at der ikke leveres forklaringer på ændringer i de kommunale affaldsgebyrer, men at data alene præsenteres med en beskrivelse af, hvordan det ser ud. Derudover tages der generelt forbehold for fejl og unøjagtigheder i kommunernes gebyrblade samt fejl og mangler i JHN Processors gebyrsammenstilling, da Energistyrelsen ikke selv har haft mulighed for at validere data.

Der er foretaget en prisregulering af gebyrerne i 2019 og 2020 til 2021-priser efter Økonomi-styrelsens Fastprisberegner for generel pris- og lønstigning fra maj 2021.

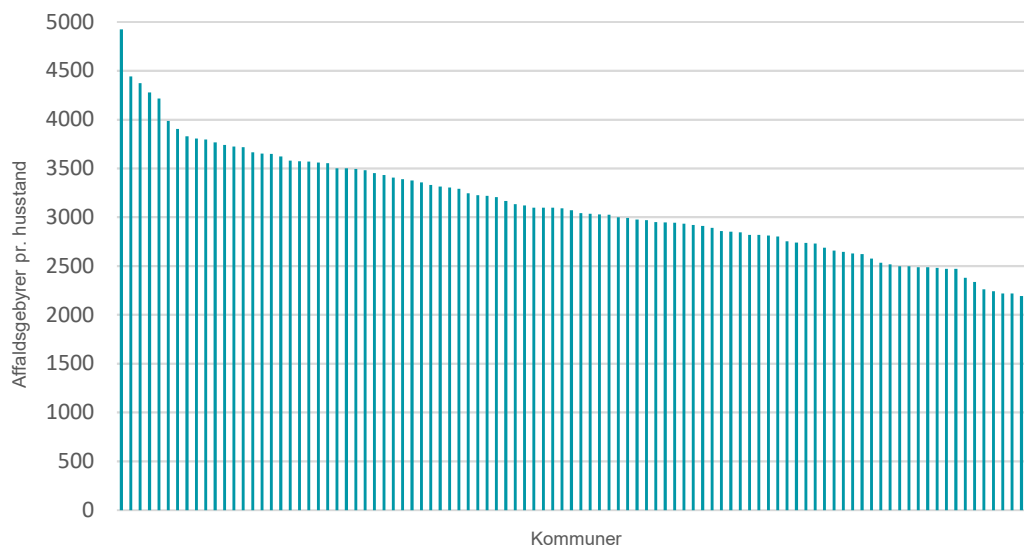
4.1 Kommunale affaldsgebyrer og antal henteordninger 2021

I figur 4.1.1 og 4.1.2 ses affaldsgebyrerne for landets 98 kommuner i 2021 for haveboliger og etageboliger, der fordeler sig fra den dyreste til billigste kommune. For haveboliger lå affaldsgebyrerne i den dyreste kommune i 2021 på 4.925 kr., mens det i den billigste kommune lå på 2.185 kr. For etageboliger lå affaldsgebyrerne på 3.654 kr. i den dyreste kommune og 1.067 kr. i den billigste kommune i 2021.

³ I gebyrsammenstillingen er affaldsgebyrerne som udgangspunkt inklusiv moms. Landsskatteretten har i en kendelse af 21. oktober 2020 fastslået, at der ikke skal opkræves moms af betalingen for kommunernes indsamling af dagrenovation. Derfor kan der ifølge JHN Processor være enkelte kommuner, der fra andet halvår af 2021 ikke har pålagt moms som følge af Landsskatterettens afgørelse fra 2020. Dette vurderes dog ikke at have betydning for af-rapporteringens resultater, da data er indsamlet fra kommunernes gebyrblade i starten af årene i 2019, 2020 og 2021.

Figur 4.1.1

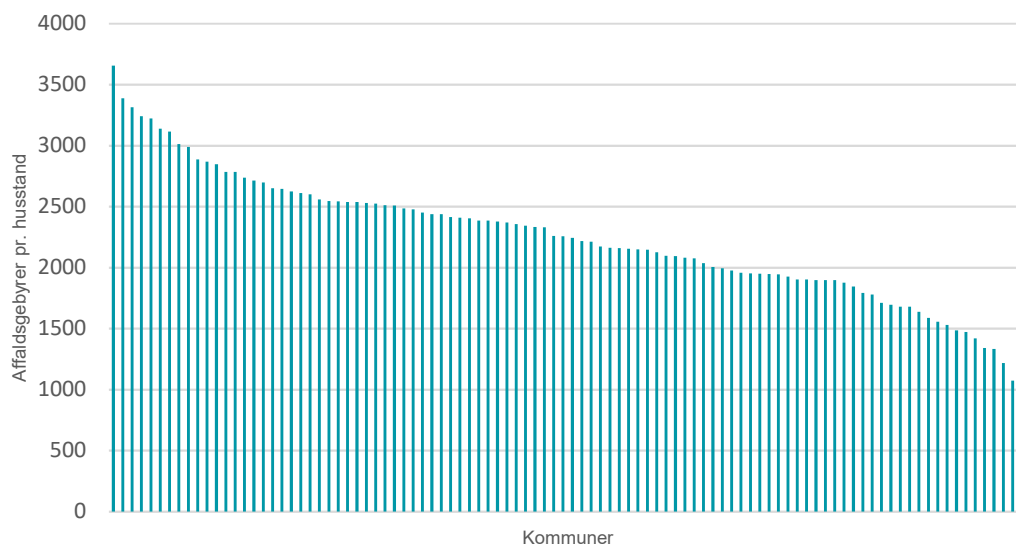
Oversigt over de kommunale affaldsgebyrer i 2021, haveboliger, 2021-prisniveau

Anm: Figuren viser landets 98 kommuner (x-aksen) og deres affaldsgebyrer (y-aksen) i 2021.
Kilde: JHN Processer

Figur 4.1.2

Oversigt over de kommunale affaldsgebyrer i 2021, etageboliger, 2021-prisniveau

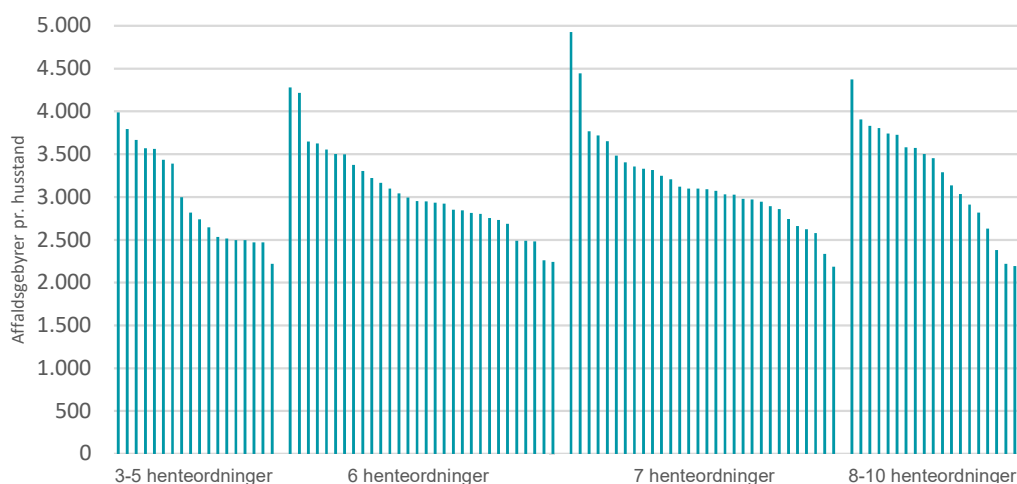

Anm: Figuren viser landets 98 kommuner (x-aksen) og deres affaldsgebyrer (y-aksen) i 2021.
Kilde: JHN Processer

I figur 4.1.3 og 4.1.4 ses en oversigt over de kommunale affaldsgebyrer for haveboliger og etageboliger grupperet efter antal henteordninger i 2021 i intervallerne: 3-5 henteordninger, 6 henteordninger, 7 henteordninger og 8-10 henteordninger. Der ses en stor spredning i de kommunale affaldsgebyrer både inden for samme grupperinger og på tværs af grupperinger.

Figur 4.1.3

Oversigt over de kommunale affaldsgebyrer og henteordninger i 2021, haveboliger, 2021-prisniveau

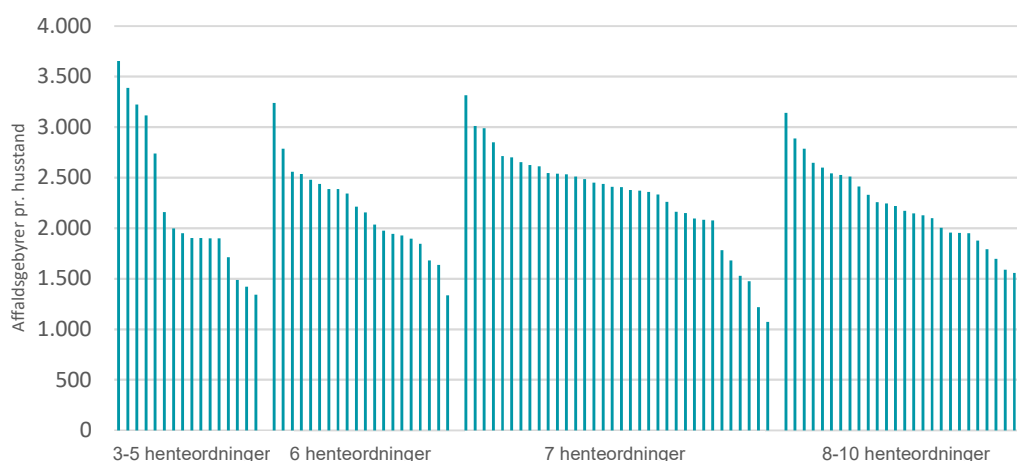

Anm: Figuren viser de enkelte kommuner grupperet efter antal henteordninger (x-aksen) og deres affaldsgebyrer (y-aksen) i 2021. Figuren indeholder kun 97 kommuner, da der er usikkerhed omkring opgørelsen af antal henteordninger for en enkelt kommune, der derfor er udeladt af figuren.

Kilde: JHN Processer

Figur 4.1.4

Oversigt over de kommunale affaldsgebyrer og henteordninger i 2021, etageboliger, 2021-prisniveau

Anm: Figuren viser de enkelte kommuner grupperet efter antal henteordninger (x-aksen) og deres affaldsgebyrer (y-aksen) i 2021. Figuren indeholder kun 97 kommuner, da der er usikkerhed omkring opgørelsen af antal henteordninger for en enkelt kommune, der derfor er udeladt af figuren.

Kilde: JHN Processer

I tabel 4.1.1 ses en oversigt over de 10 dyreste og 10 billigste kommuner sammenholdt med antal henteordninger for så vidt angår haveboliger i 2021, mens tabel 4.1.2 viser oversigten for etageboliger. Her ses store forskelle i affaldsgebyrerne mellem de dyreste og billigste kommuner.

Tabel 4.1.1

De 10 dyreste og billigste kommuner i 2021, haveboliger, 2021-prisniveau

Dyreste kommuner			Billigste kommuner		
<i>Kommune nr.</i>	<i>Pris, kr. (2021)</i>	<i>Antal henteordninger</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Pris, kr. (2021)</i>	<i>Antal henteordninger</i>
94	4.925	7	39	2.185	7
84	4.441	7	38	2.193	9
50	4.372	8	56	2.218	3
70	4.278	6	86	2.219	8
29	4.215	6	3	2.240	6
63	3.985	4	96	2.260	6
83	3.903	9	11	2.335	7
51	3.828	8	81	2.378	8
44	3.805	8	7	2.470	4
52	3.794	3	79	2.470	4

Kilde: JHN Processer

Tabel 4.1.2

De 10 dyreste og billigste kommuner i 2021, etageboliger, 2021-prisniveau

Dyreste kommuner			Billigste kommuner		
<i>Kommune nr.</i>	<i>Pris, kr. (2021)</i>	<i>Antal henteordninger</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Pris, kr. (2021)</i>	<i>Antal henteordninger</i>
63	3654	4	40	1067	8
48	3388	4	11	1073	7
70	3314	7	96	1216	7
66	3239	6	32	1334	6
93	3221	5	64	1340	3
51	3139	8	37	1420	4
13	3115	5	49	1473	7
29	3011	7	56	1486	3
98	2988	7	39	1529	7
55	2886	8	97	1556	9

Kilde: JHN Processer

4.2 Udviklingen i affaldsgebyrerne 2019-2021

I tabel 4.2.1 ses udviklingen i de gennemsnitlige kommunale affaldsgebyrer for haveboliger og etageboliger for årene 2019, 2020 og 2021 på landsplan. Udviklingen er vist som et gennemsnit, hvor alle kommuner vægter ligeligt. Af tabellen fremgår det, at der fra 2019-2021 har været en stigning i de gennemsnitlige affaldsgebyrer på 370 kr. for haveboliger og 300 kr. for etageboliger. Det svarer til ca. 13 pct. for haveboliger og 15 pct. for etageboliger.

Tabel 4.2.1

Gennemsnitlige affaldsgebyrer for haveboliger og etageboliger, 2019-2021, 2021-prisniveau

	Pris, kr. (2019)	Pris, kr. (2020)	Pris, kr. (2021)
Haveboliger	2.751	2.960	3.121
Etageboliger	1.948	2.099	2.247
	Gebyrstigning (2019-2020)	Gebyrstigning (2020-2021)	Gebyrstigning (2019-2021)
Haveboliger	208 kr./8 pct.	161 kr./5 pct.	370 kr./13 pct.
Etageboliger	151 kr./6 pct.	151 kr./7 pct.	300 kr./15 pct.

Anm: Priserne i 2019 og 2020 samt gebyrstigning i kr. og pct. er prisreguleret til 2021 priser i henhold til Økonomistyrelsens [Fastprisberegner](#) for generel pris- og lønstigning fra maj 2021. Gennemsnit er beregnet af Energistyrelsen på baggrund af data leveret fra JHN Processor.

Kilde: JHN Processer

I tabel 4.2.2 og 4.2.3 er udviklingen i de gennemsnitlige kommunale affaldsgebyrer beregnet på regionsniveau for haveboliger hhv. etageboliger for årene 2019-2021 for at vise eventuelle regionale forskelle. For haveboliger ses de højeste, gennemsnitlige affaldsgebyrer i 2021 i Region Hovedstaden, hvor udviklingen fra 2019-2021 også var størst. De laveste gebyrer i 2021 ses i Region Midtjylland, mens udviklingen var mindst i Region Syddanmark.

Tabel 4.2.2

Gennemsnitlige affaldsgebyrer for haveboliger efter regioner, 2019-2021, 2021-prisniveau

	Pris, kr. (2019)	Pris, kr. (2020)	Pris, kr. (2021)
Region Hovedstaden	2.988	3.314	3.431
Region Sjælland	2.833	3.084	3.215
Region Syddanmark	2.891	2.935	3.148
Region Nordjylland	2.638	2.836	2.990
Region Midtjylland	2.222	2.407	2.610
	Gebyrstigning (2019-2020)	Gebyrstigning (2020-2021)	Gebyrstigning (2019-2021)
Region Hovedstaden	327	116	443
Region Sjælland	252	131	382
Region Midtjylland	185	203	388
Region Nordjylland	198	153	351
Region Syddanmark	44	213	257

Anm: Priserne i 2019 og 2020 samt gebyrstigning i kr. og pct. er prisreguleret til 2021 priser efter Økonomistyrelsens [Fastprisberegner](#) for generel pris- og lønstigning fra maj 2021. Gennemsnit er beregnet af Energistyrelsen på baggrund af data leveret fra JHN Processor.

Kilde: JHN Processer

For etageboliger ses de højeste, gennemsnitlige affaldsgebyrer i 2021 i Region Sjælland, hvor udviklingen også var størst. De laveste gebyrer i 2021 ses i Region Midtjylland, mens udviklingen var mindst i Region Nordjylland.

Tabel 4.2.3

Gennemsnitlige affaldsgebyrer for etageboliger efter regioner, 2019-2021, 2021-prisniveau

	Pris, kr. (2019)	Pris, kr. (2020)	Pris, kr. (2021)
Region Sjælland	1.938	2.151	2.349
Region Hovedstaden	2.031	2.140	2.318
Region Syddanmark	2.006	2.132	2.253
Region Nordjylland	1.964	2.111	2.203
Region Midtjylland	1.752	1.944	2.069
	Gebyrstigning (2019-2020)	Gebyrstigning (2020-2021)	Gebyrstigning (2019-2021)
Region Sjælland	213	197	411
Region Midtjylland	192	125	317
Region Hovedstaden	108	178	286
Region Syddanmark	126	120	247
Region Nordjylland	147	92	239

Anm: Priserne i 2019 og 2020 samt gebyrstigning i kr. og pct. er prisreguleret til 2021 priser efter Økonomitirelsens [Fastprisberegner](#) for generel pris- og lønstigning fra maj 2021. Gennemsnit er beregnet af Energistyrelsen på baggrund af data leveret fra JHN Processor.

Kilde: JHN Processer

I perioden 2019-2021 har en række kommuner oplevet store stigninger i affaldsgebyrerne, hvilket er illustreret i tabel 4.2.4 og tabel 4.2.5. Tabellerne viser de 10 kommuner med de største affaldsgebyrstigninger for både haveboliger og etageboliger i perioderne 2019-2020, 2020-2021 og 2019-2021. Udviklingen i de enkelte kommuners affaldsgebyrer har i perioden 2019-2021 været meget forskellig. Nogle kommuner har haft en stor stigning i affaldsgebyrerne ét enkelt år, mens udviklingen i de andre år har været flade eller ligefrem negative. Andre kommuner har haft løbende stigninger i affaldsgebyrerne eller ligget stabilt i perioden.

Tabel 4.2.4

De 10 største kommunale stigninger i affaldsgebyrerne for haveboliger, 2019-2021, 2021-prisniveau

<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2019-2020)</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2020-2021)</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2019-2021)</i>
29	1.450	83	1.198	29	1.555
42	1.204	50	904	83	1.169
1	1.002	97	895	50	1.120
51	999	52	851	97	970
48	856	63	795	72	936
16	832	4	717	37	929
32	809	57	673	52	883
37	769	23	601	48	876
73	733	8	597	92	846
40	732	70	501	16	804

Anm: Priserne i 2019 og 2020 samt gebyrstigning i kr. og pct. er prisreguleret til 2021 priser efter Økonomistyrelsens [Fastprisberegner](#) for generel pris- og lønstigning fra maj 2021.

Kilde: JHN Processer

Tabel 4.2.5

De 10 største kommunale stigninger i affaldsgebyrerne for etageboliger, 2019-2021, 2021-prisniveau

<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2019-2020)</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2020-2021)</i>	<i>Kommune nr.</i>	<i>Gebyrstigning, kr. (2019-2021)</i>
19	1.113	55	1.152	19	1.164
48	856	63	1.137	29	1.156
29	855	86	778	62	1.131
93	853	70	751	93	1.010
62	668	72	741	48	876
25	630	38	513	63	814
20	603	23	501	70	785
88	592	78	472	20	767
6	569	62	463	16	726
16	523	2	433	86	702

Anm: Priserne i 2019 og 2020 samt gebyrstigning i kr. og pct. er prisreguleret til 2021 priser efter Økonomistyrelsens [Fastprisberegner](#) for generel pris- og lønstigning fra maj 2021.

Kilde: JHN Processer

4.3 Udviklingen i antal henteordninger 2019-2021

Perioden fra 2019-2021 er særligt kendetegnet ved, at der med Klimaplanen fra 2020 blev indført krav om henteordninger for 10 forskellige fraktioner med implementeringsfrist den 1.

juli 2021, tekstilaffald dog først fra 1. juli 2023. Der er imidlertid forskel på, hvor langt kommunerne er i udrulningen af de 10 husstandsnaere indsamlingsordninger, og flere kommuner har opnået dispensation fra fristen, fx pga. udfordringer med at skaffe materiel⁴.

Ifølge JHN Processors gebyrsammenstilling havde syv kommuner udrullet ni husstandsnaere henteordninger fra begyndelsen af 2021 for haveboliger, mens antallet for etageboliger var otte kommuner. Data indeholder dog ikke oplysninger om, hvilke fraktioner der indsamles i, men kun antallet af fraktioner. Selvom flere kommuner har fået dispensation og endnu ikke har udrullet de nye henteordninger, kan de have foretaget henlæggelser til planlagte investeringer i nye beholdere og dermed have hævet affaldsgebyrerne på den baggrund.

Tabellerne 4.3.1 og 4.3.2 viser, at 32 af landets kommuner for haveboliger og 37 kommuner for etageboliger udrullede nye henteordninger i perioden 2019-2021, mens 65 kommuner for haveboliger og 60 kommuner for etageboliger ikke udrullede nye henteordninger. For de kommuner der ikke udrullede nye henteordninger steg affaldsgebyrerne for haveboliger i gennemsnit med 308 kr., mens de for etageboliger i gennemsnit steg med 278 kr. I tabel 4.3.1 observeres der en relativt større stigning i gebyrerne i de kommuner, som har udrullet mere end én henteordning med undtagelse af de kommuner, der har udrullet to nye henteordninger.

Tabel 4.3.1

Udvikling i antal henteordninger og affaldsgebyrer fra 2019-2021, haveboliger, 2021-prisniveau

Udrulning af nye henteordninger (2019-2021)	Gns. stigning i affaldsgebyrerne, kr. (2019-2021)	Antal kommuner	Gns. antal henteordninger i 2019
0	308	65	6,1
1	370	10	5,7
2	269	7	5,9
3	582	8	4,0
4	489	3	3,0
5	1555	1	1,0
6	1120	1	2,0
7	841	2	2,5

Anm: Tabellen indeholder kun 97 kommuner, da der er usikkerhed omkring opgørelsen af antal henteordninger for en enkelt kommune, der derfor er udeladt af tabellen.

Der skelnes ikke mellem, hvilke affaldsfraktioner der indsamles, men blot antallet af henteordninger. Gennemsnit er beregnet af Energistyrelsen på baggrund af data leveret fra JHN Processor.

Kilde: JHN Processer

⁴ Miljøstyrelsen: Strømlinet affaldssortering, [link](#).

I tabel 4.3.2 observeres der en større stigning i gebyrerne i de kommuner, som har udrullet to, fire og syv nye henteordninger.

Tabel 4.3.2

Udvikling i antal henteordninger og affaldsgebyrer fra 2019-2021, etageboliger, 2021-prisniveau

Udrulning af nye henteordninger (2019-2021)	Gns. stigning i affaldsgebyrerne, kr. (2019-2021)	Antal kommuner	Gns. antal henteordninger i 2019
0	278	60	6,2
1	276	20	6,4
2	416	4	6,5
3	269	7	3,9
4	804	3	4,7
6	263	2	2,5
7	386	1	2,0

Anm: Tabellen indeholder kun 97 kommuner, da der er usikkerhed omkring opgørelsen af antal henteordninger for en enkelt kommune, der derfor er udeladt af tabellen. Der skelnes ikke mellem, hvilke affaldsfraktioner der indsamles, men blot antallet af henteordninger. Gennemsnit er beregnet af Energistyrelsen på baggrund af data leveret fra JHN Processor.

Kilde: JHN Processor

På baggrund af det foreliggende datagrundlag anvendt i denne afrapportering er det ikke muligt at fastslå, i hvilken grad udrulningen af nye henteordninger medfører stigende affaldsgebyrer i de enkelte kommuner. Det er dog ikke ensbetydende med, at der ikke kan være en sammenhæng mellem udrulning af nye henteordninger og ændringer i affaldsgebyrerne, men blot, at data ikke kan anvendes til at drage konklusioner herom, idet der heller ikke foreligger datagrundlag til at kunne kontrollere for en lang række andre faktorer, som kan influere på udviklingen i affaldsgebyrerne.